

SZERKESZTŐSÉG
Kiadóhivatal:
ORADEA
M. Viteazul
(Nagypiactér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre . . . 160 L.
1/2 80 „
1/4 40 „
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P 10.
Szerbia . . . Ck 60.
Ausztria . . . S. 15.
Jugoszlávia . . D. 100.

Menjünk a Népszövetséghez!

Már elfogyott a szó és kiapadt a könny, mely romániai antiszemitizmus véres-könnyes utját jelzi. Mottók és sebesültek, üszkös romok és sokmilliónyi elhagyott vagy lett eddig áldozata az itteni zsidó-ellenes politikának és üldözésnek. Nincs szükségünk arra, hogy felsoroljuk kilométerköveit ennek az utnak, mely kétségtelenül az anarchia felé vezet. Hát miért nem látják az ország felelősei, hogy a jobboldali antiszemitizmus épen úgy az állam léte ellen tör, mint a baloldali. A horogkeresztesek államilag támogatott politikájának strukcióját épen oda vezet, ahová a kommunizmus. S míg utóbbit csirájában fojtják el, addig a zsidóellenes politikát sikerült államképesé, parlamenti képviselőre alkalmassá tenni és nem hosszú az ut, mely a kormányképeséget is meghozza számukra.

Felmerül a husba-pénzbe vágó irtózatosságra, hogy miként lehetne a pusztulásnak Damokles kardját az egymilliónyi romániai zsidóság feje fölé elhárítani? Mézes-mázos kormánypolitikának, ha nem volnának oly életbevágóak, akkor már megértenék a zsidóellenes politikát. Az a stereotip lagymatag módosítás, az eljövendő „kivizsgálásra” és a „bűnösök büntetésére” vonatkozólag, nevetséges valami, melyet ebben az országban senki komolyan nem vesz. A zsidóellenes politikát rajta Cuza, nevet a szigeti prefektus Juga dr., rajta minden komisszár — és keservesen siratják a zsidóság.

Hát ide jutottunk? Sokszor volt már vogelfrei zsidóság, de ennyire elhagyatott, ennyire kiszolgáltatott még talán sohasem! Bizonyíték rá Borsa városának leégett háza és a többi vandalizmus mind. Menjünk nyíltan mondani, hogy amiért még nem égtek a többi falu és város zsidóháza, amiért még van élet és vagyonbiztonság *relative* és látszólagosan, azt egyedül és kizárólag Daniló diáknak és szerény társának köszönhetjük. Nekik köszönhetjük, hogy vagyunk és még élünk, hogy még nem égtek a zsidó házak, s nem pusztul minden zsidó otthon és nem vagyunk már valamennyien földönfutók. Csak tőlük függ. Mert ha ők egyszer ezt is megmondják, semmi és senki sem fog utójában állani nekik, hogy végre ne hajtsák mindazt, amit akarnak és terveznek. Az ő törvényfölöttiségük teljes felelősséget vállalnak számukra, csak egy érvvel kezdhetjük védelmüket; hogy: „ütöm a zsidót!”

Mit tegyünk hát? Engedjük, hogy védőrséget szervezzünk? Ha mi pusztulunk, legalább ne hagyjuk magunkat barmok módjára leütni? Minden akciót, ellenakcióval feleljünk? Szemet szemért? Híven annyi bátor és rettenhetetlen zsidó férfiú él itt, akik megvédhetik! Háborutviselő igazi bátrak! De nem lehet ez polgárháborúra vezetne és teljesen demoralizálná azt a kis jogrendet is, melyet még a látványos oriz. Ezt tehát nem tehetjük. Bár a zsidó képviselőnk, Borsán önvédelemről beszélt, mely ne csak a zsidó érdekeiben, hanem a romániai zsidóság érdekében, memorandumokban és utólagos ajánlásokban merüljön ki. De mi történnék végül? A régi recipe szerint, a megtámadottak vennék el a zsidóellenes politikát és nem a támadók.

Menjünk hát a Népszövetséghez? Igen, menjünk Genfbe a népek aeropagja elé! Tárjuk oda a zsidó sebeinket, hogy gazdasági pusztulásunk és szegénységünk mellett, nem hihetünk többé a kis jogrendben sem! Tudjuk, hogy a Népek Népszövetségében, mindég a hatalmasoknak adnak igazságot. De mégis el kell mennünk. Fel kell ráznunk a zsidóellenes politikát európai kisebbségek szövetségét is. A zsidóellenes politikát és súlyos egyéniségei ülnek a zsidóság-

nak. Motzkin és a többiek mind, majd megmutatják az utat, mely lehetővé teszi, hogy minden panaszuokról tudomást vegyen Európa.

Tudjuk, hogy azért is gyűlölnék bennünket, amiért védtelenségünk és elkeseredésünk pillanataiban a külföldre apellálunk. Hűségesebb hazafi és jobb állampolgár nem kell a zsidónál. Őszintén tudja mindenét áldozni annak az országnak, mely megadja neki a nyugodt munka lehetőségét. Bár mi nem élhetünk soha urhatnám módjára. Mi nem lehetünk sem prefektusok, sem főszoigabírák, sem tanfelügyelők, sem vasuti főtisztviselők. Mi soha révből nem kerülhetünk, csak a szabad tengeren uszunk és ha van egyáltalán életlehetőségünk,

akkor is keserves-kínlódnak kell megdolgoznunk érte. De legalább ezt az elemi jogot ne vegyék el tőlünk! *Jogot az élethez! Ez minden emberi lét alapja! Ezt kérjük, ezt követeljük!* S ha már úgy látjuk, hogy ehez a legprimitívebb és legegyszerűbb jogunkhoz sem juthatunk, ha szenvedéseinket egy ország gunyos hahotája kíséri, ha már Borsán éhhalállal kell küzdenie testvéreinknek, akkor ki kell mondjuk a végső szentenciát: *Menjünk a Népszövetséghez!* Menjünk és vigyük pártatlan nemzetközi bizottságok elé azt a sok égbekiáltó igazságtalanságot, melyet nap mint nap el kell szenvednünk!

Leitner Zoltán

Az antiszemita huligánok újabb vérengzései Bukovinában

Az averescanusok és liberálisok kormánybukása az antiszemita kilengésekkel vette kezdetét. A nagyváradi templomrombolás és az ez után következett dicselelő szereplése a liberálisoknak érlelte meg ezek bukását is.

A nemzeti-parasztpárt bukását is Cuza bevétele a parlamentben és az ennek nyomán járó antiszemita féktelenkedések érlelik meg. Egyik kormány sem akar — ugylátszik — tanulni az öt megelőző kormányzat hibáiból. Mindannyi türelmet biztosít a cuzisznak és ezen türelmem ássa alá mindannyinak *tekintélyét*.

Az antiszemita izgatónak megvan minden alapja, hogy a zsidóságot minden *veszély nélkül* bántalmazzák és a zsidó javakat *teljes büntetlenséggel* összerombolják. Ez eredményezte, hogy a komolytalannak feltüntetett régi játék megújult és ez ma, az elmúlt hetek romániai antiszemita szégyenfortok: *Târgul-Frumos, Bălți, Borsă, Câmpulung, Vama után Suceavában, a héten pedig Balaceana faluban* is ismét újabb barbár tettekben robbant ki. Az itteni antiszemita kilengések egyidejűleg azt igazolják, hogy a kormány autoritásával már nem is tudja uralni a helyzetet, még ha már erősebben akarna is fellépni.

Már a câmpulungi és vamai események után féltő volt, hogy Suceava-ban is kitörnek az antiszemita kilengések. A helyi hatóságok — legalább beigérés szerint — komolyan megakarták akadályozni az excessusok bekövetkezését, csak a megfelelő formákkal nem voltak tisztába. Mult héli csütörtökön ugyanis egy cuzista nagy népgyűlés volt kilátásba helyezve. Suceavan t. i. csütörtökön van a hetivásár és félni lehetett a több ezernyi parasztságtól, kik egy hónap óta preparálva lettek izgatott antiszemita propogandákkal. A suceavai hitközség *Dr. Teich* elnökkel az élén ép ezért a helyi hatóságnál interveniált és megfelelő karhatalmat kért.

Csütörtökön, a déli órákban kezdődtek meg a kilengések. A parasztságnak, dacára a katonai és csendőri karhatalom ellenállásának, sikerült a belvárosba hatolni. A katonai és egyéb karhatalmak az ellenállásra gyengének bizonyultak. *Tartózkodó viselkedésük eredményezte, hogy a parasztok az utcákon végig nyomultak. Egy huligán banda pedig az egész várost terrorizálta, a zsidó üzleteket és házakat összerombolta és sok zsidót véresen bántalmazott. Megállapítható, hogy a kilengéseket megelőzhetett volna akadályozni, ha a polgári és katonai hatóságok a szükséges erővel felléptek volna és elejétől kezdve nem mutatták volna, hogy a felizgatott tömeg tetszése szerint cselekedhetik.*

Szombaton éjszaka a lelketlen izgatók *Balaceana*-ban folytatták a felbujtatott nép által rombolásait. Szombat éjjel a balaceai parasztok félreverték a harangokat és a piactéren gyűltek össze. Mintegy 200 felfegyverzett paraszt megrohanta a zsidó üzleteit, házait, azoknak ajtóit, ablakait összezúzta és az árut az üzletekből az uccára szórta. A megrémült zsidó lakosság nem is kísérelte meg

az ellenállást, de ennek dacára több zsidót súlyosan bántalmaztak.

Az üzletek után a zsidó elemi iskola következett sorra, melyet a megdühödött parasztok majdnem földig romboltak. A csendőrök ijesztesül a levegőbe lőttek és így a hiábavaló puskaropogás, jajveszékélés csak növelte a szomorú éjszaka rémületét.

Az Adeverul szucevai tudósítója a következőkben számol be az eseményekről:

A balaceana-i parasztok megtámadták a zsidó lakosságot, kifosztották és feldúlták a házaikat, elkergették a zsidókat a faluból. Mayer Glückmann kereskedőt és fiát megverték. Az agitátorok nem elégedtek meg azzal, hogy feldulják a lakásokat és hogy az árut az üzletekből kihajigálják az uccára, hanem felgyújtották Mendel Falenbaum, Mendel Has és mások lakásait. A katonai és polgári hatóságok kiszálltak a helyszínre és elrendelték, hogy a tüzet, mely az egész falut fenyegette már, el kell oltani. 50 letartoztatás történt. Mialatt a kilengések folytak, azalatt Ureche bíró és az öt tagból álló csendőrőrs félelmében elmenekült a faluból. Egyébként is Balaceana városában valóságos menekülés volt. A zsidó lakosok páni félelmükben még a közeli falvakból is eltávoztak és ami holmit sietségükben fel tudtak szedni, azt Suceavára vitték magukkal.

Mayer Ebner Csernovitz zsidó szenátora erőlyes hangú tiltakozó táviratot menesztett a kormányhoz, melynek hatása alatt azonnal minisztertanácsot hívtak össze és elhatározták a lehető legszigorubb rendszabályok életbeléptetését a zavargókkal szemben.

Egész Románia zsidósága fel van háborúva. Félelmetes pánik uralkodik ezen ország minden részében, hol zsidóság lakik, mert senki sem tudja ezek után, hogy milyen veszedelmeket rejt és hozhat a holnap.

Ha a kormány Borsa, Suceava, Balaceana után és az ezt megelőző excessusok hatása alatt sem jön helyzetének tudatára, úgy nagyon, de nagyon rövid idő múlva saját magán fogja érezni, hogy azon kilengések, melyek a zsidóságnál kezdődtek nagyon könnyen a nagy urak hátán válhatnak végzetessé. Cavaent consules! (w)

Zsidó vallásu amerikai nagykövet

Az amerikai szenátus hozzájárult Kaufmann Dávid hirneves, zsidó vallásu ügyvédnek szíamí amerikai nagykövetté való kinevezéséhez. Kaufmann Dávid előzően Boliviában képviselte Amerikát és nagy érdemeket szerzett azzal, hogy sikerült Chile és Peru között békét teremtenie.

„Nem Palesztinát kapta Anglia, csak egy mandátumot, hogy ott a zsidó otthon felépítse”

Tudósítónk beazélgatése Farbstein sejm-képviselővel a lengyel Mizrahi elnökével

Karlsbad július 14. Mióta az angol kormány az ismeretes Fehér-könyvet kiadta és abba jórészt magáévá tette a Schaw-bizottság jelentését, az egész világ zsidósága érdeklődéssel várta a Cionista Világszervezet politikai vezérbizottságának Londonba összehívott gyűlését, mely hivatva volt meghatározni a Cionista Szervezet álláspontját. A bizottsági tagok pedig azért néztek különösebb figyelemmel a határozatok elé, mert ettől függött, hogy sikerül-e megmenteni a párt egységét, vagy nyílt szakadásra vezet az az ellentét, mely már a XII-ik világkongresszus óta állandóan damokles kardként függött a vezetőség fölött. A hivatalos vezetőség és az ugynevezett Weizmann ellenzék — melyhez Jabotinsky revizionista, a Grünbaum párti radikális cionisták és a Farbstein által vezetett mizráchi-csoportok tartoznak — nézeteltéréséről van szó. Az ellenzék vezérszónoka — Farbstein képviselő — elégedetlenségét fejezte ki azon túl lojális politika iránt, melyet Weizmann Angliával szemben alkalmazott és Weizmann lemondását követelte. A legutóbbi világkongresszuson ugyan sikerült Szokolov politikai rátermettségének ideiglenesen a helyzetet megmenteni, de a beavatottak tudták, hogy bármilyen jelentéktelen körülmény, mely a cionizmus fejlődését akadályozza, kenyértörésre viszi a dolgot. Ez pedig sokkal hamarabb bekövetkezett, mintsem gondolták. Az arab zavargások és az angolok kétszínű magatartása lebizonyították, hogy Farbsteinék sokkal helyesebben ítélték meg a helyzetet, midőn energikusabb és önértesebb politikát követeltek a mandatárius hatalommal szemben.

A karlsbadi szervezet főtitkára hívta fel figyelmét Farbstein képviselő ottartózkodására, aki egyenesen a londoni értekezletről érkezett és ennélfogva érdekes dolgokat mondhat az ott történetekről. Midőn ezután felkerestem „Helgoland” szállóbeli lakásán és előadtam jövetelem célját, udvarias gesztussal tért ki a válaszadás elől. Mint a vezérbizottság tagja — mondotta — nem nyilatkozhatom a háfárazatokról és a gyűlés lefolyásáról, mert — lévén igen kényes kérdésekről szó — kötelező titoktartást fogadtunk. A nyilvánosság meg kell elégedjen azzal a hivatalos kommunikációval, amit az elnökség a nagyközönség tájékoztatására kiadott. Legfeljebb csak az én magánvéleményemről lehet szó, azonban hangsúlyozni kívánom, hogy ezzel nem akarom arrogálni azt a látszatot, mintha ez a hivatalos álláspontot tükröznék vissza.

Mégis, mint értesítve vagyok — jegyeztem meg, — sikerült az értekezleten az ellentéteket naggyobbra kiküszöbölni, és a politikai tevékenység további irányát teljes egyetértésben meghatározni. Tehát ha nem is jelenti a képviselő Ur magánvéleménye a hivatalos álláspontot, ellenzéki álláspontnak sem minősíthető egészen.

Ez igaz. De csak részben. Mert ha a további eljárást illetően meg is egyeztünk egyhangulag, a történetek megítélésénél mindegyikünk szabadkezet nyert. Tény az, hogy nincs többé ellenzék és nincs többé Weizmann-párt a vezetőségben. Csak egy zsidó-párt van. Részben már Weizmann is belátta, hogy nem volt egészen helytálló az a szalonpolitika, ahogyan eddig a zsidó érdekeket Angliával szemben, képviselni vélte. Ma már Weizmannék is elismerik jórészt ellenzéki csoportunk álláspontjának helyességét és belátják, hogy a cionizmus és a zsidó Palesztina fejlődése csakis egy energikusabb és egy önértesebb politika által biztosítható. Fontosnak tartom kijelenteni, hogy ezt a megállapítást minden vita nélkül egyhangulag tettük, ami csak dicséretére válik a Weizmannék politikai rátermettségének.

Én ma épen ezért a cionizmust sokkal biztonságosabban megalapozottnak látom, mint valaha. Egyetlen veszélyt ma csak az a gerinctelen magatartás képez, melyet a Brith-Salom és velük karöltve a németországi cionisták egy kis hányada propagál, mert ez a zsidó politika elkorcsosodását jelentené. És Anglia magatartását illetően, mi a képviselő Ur nézete?

Egyáltalán nem tartom a mi szempontunkból olyan veszélyesnek mint azt egyes kishitűek képzelelik.

Minden új politikai konsteláció megteremtésénél voltak és lesznek is nehézségek. Én azokat a nehézségeket is megtudom érteni, amiket Angliának le kell küzdeni a zsidó Palesztina felépítésénél. De nekünk a zsidó érdekek sokkal fontosabbak és szentebbek, semhogy azokat alkudozás tárgyává tegyük.

Nem szabad elfelejteni, hogy Anglia a Népszövetségtől nem Palesztinát kapta, csak egy mandátumot, hogy ott a zsidó otthon felépítse és ha bármilyen oknál fogva nem akarja, vagy nem tudja ezt keresztül vinni, kénytelen lesz a mandátumot — melyet kizárólag ezzel a rendeltetéssel kapott — visszaadni.

És melyik állam jöhetne ebben az esetben elsősorban számításba?

Erről még korai beszélni. Sőt véleményem

szerint egyáltalán nem lesz aktuális. Anglia nem akar és nem is mondhat le Palesztináról. Sokkal nagyobb világpolitikai és világbirodalmi érdekei fűződnek hozzá, mintsem hogy kényelmi szempontból elejtse. Különben pedig már is megváltozott az angol hivatalos körök álláspontja, az össz-zsidóság energikus és határozott manifesztációi következtében. Belátják hogy lehetetlen jogokat élvezni kötelességteljesítés nélkül. Különösen mióta a mandátum bizottságban is minderőbb hangok hallatszanak népszövetségi tagok részéről Anglia viselkedése ellen.

— Mi a képviselő ur megjegyzése, a már egyszer kiadott bevándorlási engedélyek visszavonása tekintetében?

— Épen ezen konkrét eset folytán követeljük az emigráció teljesen szabadabbá tételét.

A cionista szervezet elég erkölcsi és anyagi tökélettel képvisel, hogy egyedül legyen hivatott megállapítani a bevándorlás mértékét és fokát.

Legfeljebb csak arról lehet szó, hogy a szervezet vállalja a teljes anyagi felelősséget — esetleges munkahiány esetén — az általa bevándoroltatott zsidó munkásokért. Ez pedig eddig is így volt. A palesztinai kormány eddig sem adott munkanélküli segélyt és ezután sem kell adjon. Más mód nincs a megegyezésre. Minden olyan kombináció, mely az angol kormány jóvoltából és igazolványaitól teszi függővé a bevándorlás megvalósítását, illuzórikássá tesz minden megegyezést.

Az angol kormány láttamozása és jóváhagyása legfeljebb csak formalitás lehet, de nem mérteadó eldöntése az engedélyezésnek.

A máramarosi zsidóság újabb izgalmas napjai

Shigetéről jelentik. Tegnap Borsa község újabb izgalmas események színhelye volt. Dumitrescu lelkes vezetésével ötszáz főnyi paraszt tömeg vonult fel a környékről Borsa ellen. A parasztok sűrű sorokban haladtak végig a községen, amelynek zsidó lakosságát páni félelem fogta el. A riadalom csakhamar kétségbeeséssé vált, mert a felvonuló tömeg kihirdette, hogy két nap alatt, folyó hó 16-án este 7 óráig minden zsidó hurcolkodjon el a községből, mert különben erőszakkal fogják elárvoltítani őket. A tömegből ilyen hangok hallatszottak:

— Csütörtökig pusztuljatok innen! Csütörtökre ne legyen egy zsidó se Borsán!

A hatóságok közegei még tegnap este végigjárták Borsát és megnyugtatták a lakosságot, hogy maradjon nyugodtan a helyén. Még az éj folyamán csendőrsztagok érkeztek Borsára.

A közeli Kirlibabán bukovinai antiszemita diákok keltettek izgalmat. Ellenük is csendőrkülönítményeket indítottak utra.

A máramarosi zsidók köreiben leirhatalan félelem vett erőt. Földműves szegény zsidó családok

A Mizrahi Erdélyrészi Központ megállapodása a „PHÖNIX” biztosítóintézettel

Ismeretes, hogy a Mizráchi első országrészi szigeti konferencia egyik határozata az volt, hogy megbizta végrehajtóbizottságát azon biztosító társasággal való megállapodásra, mely nem csupán szervezetében levő tagjainak biztosítja a legelőnyösebb feltételeket, hanem a nemzeti alapon álló valóságos Mizrachinak intézményeit és központi szervezetét is erősíti.

NAGYVÁRADI ZSIDÓ FIU INTERNÁTUS

Prospectust kívánatra díjtalanul küldünk!!

A nagyváradai társulati Kereskedelmi, az orth. Gimnázium és a zsidó Liceum igazgatóságaitól ajánlva.

Elsőrendű **עברית** ellátás. A tanulókat végzett szaktanárok készítik elő. Bármilyen iskolai és internátusi ügyben ielvilágosítással szolgál az internátus igazgatója

Szilágyi Adolf zsidó liceumi tanár.

A jelentkezéseket ajánlatos minél előbb eszközölni.

— Mit gondol Képviselő Ur, a palesztinai munkába beállott legutóbbi stagnáció milyen befolyással lesz a cionista eszme terjedésére?

— Stagnációról szó sem lehet. Mint már mondtam, kisebb kitérések minden politikai eszme megvalósításánál előfordulnak. A zsidóság bebizonyította, hogy méltó évezredek történelméhez. Mint a zsidó történelemben mindig, a megpróbáltatás csak arra volt jó, hogy a zsidó egységet és akarat-erőt megacélozza. Most is csak ez történt. Az arab zavargások és 130 ártatlan zsidó martírhalála kellett ahhoz, hogy egyedül saját erejére számíthat politikai aspirációi megvalósításánál. Ez ugyan nem jelenti azt, hogy a saját erőnkert tulbecsüljük, vagy ne tudnánk kellőképpen értékelni idegen támogatást annál is inkább, mert mi megváltozott irányukkal sem, Anglia ellen küzdünk. Sőt épen nagyon sok pontban érintkeznek érdekeink. Inkább csak egyes angol körök véleményéről van szó, ami azonban nem jelenti azt, hogy tulerős ellenfél ellen kell küzdenünk. Ebben az esetben Anglia egyáltalán nem erősebb, mint a zsidóság. Mert részünkön van a jog és az igazság. És az igazságnak mindig voltak igaz bajnokai.

Róma valaha az egész világot uralta és most mégis azon a helyen, ahonnan kétezer évvel ezelőtt a kegyelemdőfést vélte megadni a zsidó nemzetnek — ma zsidó egyetem terjeszti az egyetemes emberi kulturát. Róma már réges-rég megsemmisült és a zsidóság még mindig tovább teljesíti miszióját.

Mi Palesztináért ezelőtt ötven évvel is dolgoztunk, amikor még Anglia támogatásáról szó sem volt. Később a Balfour-deklaráció következtében Angliával együttesen küzdünk, de ha kell ezután Anglia nélkül is folytatni fogjuk a harcot. A cionizmus önálló politikai áramlat, mely nem szorul gyámkodásra és amelyet függetleníteni kell idegen birodalmak politikai érdekeitől, amennyiben azok nem egyeznek a zsidó nép érdekeivel.

M. M.

utolsó holmijaikat adogatják el, hogy a közeli városokba meneküljenek.

Galați-ból jelentik. A kamatellenes liga nagygyűlését, amelyen a jelek szerint félő, hogy antiszemita tüntetések robbannak ki, a sucevai példán okulva, a hatóságok betiltották.

Bukarestből jelentik. Totu és Danila, a borsai szereplésből ismert antiszemita diákvézerek tegnap Bukareszbe érkeztek és megjelentek a Curen-tul szerkesztőségében. Nyilatkozatot tettek közbe, amelyben közlik, hogy Borsán a Mihály-arkangyal szervezetet szervezték meg, amelynek harci eszközeiből mindenfajta erőszakoskodást kizártak. Nem felel meg tehát a valóságnak — szerintük — hogy az erőszakoskodások és botrányok keletkezése az ő tevékenységük következménye volna.

Egyébként meglepetésüknek adtak kifejezést, hogy Vaida-Verivod Sándor belügyminiszter audienciára hívta meg őket és most kiderült, hogy nem kapnak meghívást a belügyminisztól kihallgatásra.

A Mizráchi Erdélyrészi Központ Exekutívéje hosszas tárgyalások után, az elmúlt héten végérvényesen döntött ezen kérdésben. Megegyezést léte sített a „Phönix” életbiztosító társaság bécsi központjával és reméljük, hogy ezen világhírű és a kontinens leghatalmasabb intézetével való megállapodásból központi szervezetünkre és minden egyes csoportjára olyan előnyök fognak háramlani, mely azoknak további fejlődésére nagy hatással lesz. Annál kellemesebben érint bennünket ezen megállapodás, mivel köztudomású azon nagy horderejű egyezmény, melyet a „Phönix” biztosító társaság a legnagyobb cionista alappal a Keren Kajemet Lejiszráel-el is létesített, mely eddig óriási összeget juttatott országunk földvásárlási alapja részére.

HIREK

Először szerkesztő WASSERSTROM SÁNDOR.
"Népünk" cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Maptár 5690.

Péntek, Tamuz 22, július 18.
Szombat, Tamuz 23, július 19.

Szombat bejövetele:

Üzlet bezárás 7.55
gyertyagyújtás 8.—
I-tentiszelet kezdete 8.10
Szombat kimenetele 9.15.

Heti glosszák

Az antiszemita kannibálok, aesopusi meséje.

Tudják Önök, hogy mi az a szemléltető oktatás?! Ha a teoretikus dolgokat gyakorlati példákkal igyekeznek a gyermekeknek bemutatni. Hogy stílusnál maradjunk, mindjárt megmagyarázzuk mi szemléltető. Tehát létezik egy oktató mese Aesopustól a bárányról és a farkasról. Bizonyára ismerik. A farkas ráakadt egy folyó mentén a bárányra és mivel a farkas is szívesen falja fel a nála nál gyengébbeket, a bárány sorsa megpecsételt. Ez eddig még - a vadállatok világában - egész természetes. Hogy Aesopus mégis papírra méltatta az esetet, azt a farkas egy egész ujszerű dolognak köszönheti. Ugyanis a farkas szükségesnek vagy mondjuk kényelmesebbnek találja, ha kannibálizmusát (csak a gyakorlati példáért használjuk ezt a szalonkifejezést) jogilag alátámasztott hivatalos kommunikációval fűszerezi. (Valószínűleg Romániában történt az eset.) És pedig, hogy a folyó mentén lejjebb lévő bárány megzavarta a vizét. Hogy tetszik mondani? hogy a folyóvíz csak lefelé folyik és nem felfelé?!... Hát kérem alásan ezt az ósdi fizikai törvényt is bizonyára valami báránypárti fizikus találta ki. Már az új román szótárban a farkas logikai tételét provokációnak hívják.

Eddig a mese!

Most nézzük, hogy tegyük ezt szemléltetővé a román államban, három különböző gyakorlati példával. Vegyük kronologikus sorrendben

1. Cămpulung. Szin a régi. Antiszemita tüntetés. A prefektus csak egy kicsit farkas (a végén egész bárány lett belőle), aki szegény abba a hibába esett, hogy az országban is komolyan vette a csakis külföldnek szánt miniszteri bombasztokat az antiszemitizmus letöréséről stb. Tehát katonaságért telefonál. Be is fut egy zászlóalj egy főhadnagy vezetésével. A főhadnagyot csupa véletlenségből Codreanunak hívják és csupa véletlenségből testvére Zelea Codreanunak az antiszemita vezérének.

Erre a szegény — csak picit farkas prefektus — udvariasan érdeklődik a főhadnagy Ur testvéri érzése, politikai meggyőződése stb. felől. A válasz már egyáltalán nem meglepő. Sőt, természetes. De a prefektus sajnálattal kénytelen kijelenteni, hogy ezek után nem tartja a parancsnok Urat jelen esetben eléggé megbízhatónak és kényszerítve érzi magát a fölöttes hatóságtól egy új parancsnok kiküldését kérni. Hogy mi történt ezután? Na igen! A prefektus bárányá avanszált. Családjával együtt véresre verték és a nemzetmentő lapok bűnvádi eljárását sürgetnek ellene, mert megsértette a román hadsereg presztízsét — kétségbevonva egy Codreanun megbízhatóságát antiszemita hecces letörésénél. Függyön!!!

2. Sorrendben következik Borsa! Szin: pirosló háttér, elől 3000 tönkretett földönfutó jajveszékése és fönt az Ur (Daniló Ur) szava: Mondtam ember küzdj és bízza bizzál. Az előadásról nem sok jó mondható. Az összjáték és a rendezés nagyszerű volt, de a mesésövés egy kicsit zavaros. Míg a diszletmester szerint a pirosló háttér csak véletlenségből került oda, a rendező szerint a színen szereplők műve, hogy tömegjelenetük élénkebb hatást váltson ki. A cselekmény meg épen rettenetes. Egyáltalában nem fordulat. Már az első jelenetnél előre lehetett tudni a végét. Ja, Pardon! Hogy a háttéri véletlenséggel baj van?! Hogy egy olyan nagy háttért nem lehet egyszerre, egy helyről előállítani stb?!? Már Aesopus bebizonyította, hogy a fizikai törvények alól is van kivétel. Legalább is az állatmesékben.

Különbözik pedig a szcenirozás nem a diszletmester dolga!!!

3. Succéava! Szin: a megszokott. A tartomány igazgató könnyes meghatottsága folytán az előadást egy héttel elhalasztottak. De a rutinizott szereplőket tekintve, reméljük, hogy ez az előadás is előéri a már megszokott nivót.

És még azt mondják, nehéz krockit írni! Nehéz az élet egyhangu cselekményeiből, a fel-felzokogó tragikomikumot kihalászni.

Nehéz a kétségbeesett eseményeket önkínzó és önmardosó gunnyal szemlélni!

Bizony mondom Horáciusszal „Difficile est satiram non scribere“.

Kövér Gusztávot nem érdekli Borsa.

Dr. Kövér Gusztáv, a Magyar-Párt alelnöke, néha-gyakran elárulja magát. Most, hogy a váradi lapok együttesen jelentek meg a nyomdász sztrájk alatt, a Magyar-Szó-t is együttesen adták ki. Igaz, hogy csak egyszer, mert holmi zsidó firkászokkal nem dolgozik együtt Gusztáv de Kövér. Közben egy cikket szedtek ki a közös lapba, a borsai eseményekről. Azt mondja erre a Nagy Gusztáv, ezt bizony ki kellene hagyni, mert azt a mi lapunk közönsége nem olvassa, illetőleg ez a kis égés a Magyar-Szó közönségét nem érdekli és inkább potya hirdetéssel töltésük meg a lapot, mint az ő cikkeikkel. (Természetes, mert a cikkeket zsidó szerkesztő írta.) Tudtunkkal — sajnos — zsidó olvasói is vannak lapjának. Tudtunkkal a magyarság azt hirdeti, hogy a zsidó egy „beléjetartozó“ valami. Hát hogyan lehet az, hogy ily gyujtogatás égbekiáltó igazságtalansága nem érdekli a magyar közvéleményt? Hátha holnap Tárkány szinmagyar községében szállana fel ily körülmények között a vörös kakas? Mit szólna akkor Gusztáv de Kövér, ha ez esetben az Új Kelet vagy a Népünk azt mondaná, ez a mi zsidó közönségünket nem érdekli. Nem érdekli, hiszen csupa keresztény magyarról van szó. Hogy ágálna és mondaná, hogy ez a zsidó halálanság és perfidia. De neki szabad Borsát kézigyintéssel elintézni és még a potya hirdetések is többet érnek neki, mint egy zsidó szerkesztőnek, a keserűségtől fakadó könnyel áztatott tollából írt bármelyik cikke. Mi tudjuk mutatni, hogy Csikszenttamás szinmagyar község felépítéséhez, (tavaly égett le sok háza) a zsidók mennyivel járultak hozzá. Majd meglátjuk, hogy Kövér dr. ur és társai mennyit fognak összehozni Borsa „kisebbségi polgárainak“, kiket ez a tragédia ért.

Mi előre meg merjük jósolni... Egy banit sem! Egy megveszekedett garast sem! Milyen jól jönne legalább az a pénz most, amit a magyar-zsidó „testvérek“ tavaly Szenttamás községnek adkoztak. Azt igen! De Borsáról írni, hogy „csak“ b. (nem becses) zsidók lettek hajléktalanná, az nem érdekli Gusztávot. Értjük ezt? Nem érdekli sem őt, sem a többi magyarságot!

Lesz majd még választás, zsidó-magyar véreim! Okvetlenül szavazzatok Dr. Kövérré és társaira. Okvetlenül! Nehogy elfelejtsétek! Kampós kereszt a jele.

— **Terjesszék és szerezzetek előfizetőket az erdélyi ortodox zsidóság egyetlen és legolcsóbb lapjának, a „Népünk“-nek!** A „Népünk“-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia!

— **A leningrádi hitközségi elnököt három évi száműzetésre ítélték.** Moszkva július 15. (ITA.) A néhány hónappal ezelőtt letartóztatott leningrádi hitközség előjáróság tagjai közül, kiknek büne az volt, hogy engedély nélküli gyűléseket rendeztek templomuk javára, az azóta fogságban lévő hitközségi elnököt, a nagyhirű Leon Gurewitsch ügyvédet az Amur vidékre való három éves száműzetésre ítélték. Még a hét folyamán Amur vidékre kell utaznia. Gurewitsch egyike azon legkiválóbb zsidó egyéniségeknek a Szovjet-unióban, kik szociális jóléti intézményekben és a hitközségi munkában nagy tevékenységet fejtettek ki.

— **Pogrom a lengyel Pjasky városában.** Warschau július 15. Pjasky város (Lublin környékén) rabbija és sok más tekintélyes személyisége a városnak, levelet intéztek a lengyel zsidó Nemzeti-tanácshoz, melyben közlik, hogy lengyel turisták Pjaskyban antiszemita kilengéseket vittek véghez, amikor is egy idősebb zsidó nő, Hálpern Rebekát megölték, 20 zsidó férfi és nő súlyosan és számosan pedig könnyen megsebesültek. A kilengések megismétlődtek több napon keresztül, anélkül, hogy a rendőrség beavatkozott volna. Az antiszemita sajtó úgy foglalkozik az excessusokkal, hogy a tömegek között azon hiedelmet terjeszti, miszerint a kilengések kezdeményezői a zsidók voltak és a keresztény lakosságot a zsidók elleni megtorló lépésekre hívja fel. A rendőrség meg sem kísérelte a tényleges bűnösöket előállítani, hogy azok megfelelő büntetésüket elvegyék. Pjasky zsidó polgárai a zsidó Nemzeti-tanácsához és a zsidó Clubhoz azon kéréssel fordulnak, hogy az illetékes hatóságtól követeljék a zsidó lakosság védelmét és a bűnösök megbüntetését. Végül közlik, hogy két zsidó polgár, Friedmann Chaskel és Herschorn Bonem, mint a kilengések állítólagos okozói lettek tartóztatva. Jicchak Grünbaum, a zsidó Parlamenti Club elnöke a belügyminiszterhez fordult az események alapos megismertetése utján.

— **„Ha nem a mellettem ülő gentleman, ugy a mufti most a börtönben ülne.“** Az elmúlt hetekben az angol zsidó Jeruzsálemi Egyetemi Bizottság ülést tartott Londonban, melyen résztvettek csupa nagyfejű zsidó lordok, sirek, bankárok és más angol zsidó előkelőségek. Merevenen s angol higadsággal hallgatták a beszámolókat s unott szenv-

telenséggel rágták a körmeiket. De egyszerre mozgás járt át a soraikat és az angoloknál teljesen ismeretlen temperamentum tört ki belőlük. Az előkelő Melchett lord beszéde közben ugyanis elkalandozott a palesztinai eseményekre, a politikai helyzetre és rámutatva a mellette ülő Sir Herbert Sámuelre, Palesztina volt főkormányzójára, a következőket mondotta: „Ha nem a mellettem ülő gentleman, ugy a mufti most a börtönben ülne, s Palesztinában a zsidó nemzeti othon zavartalanul felépülhetett volna.“ Hatalmas tapsorkán jutalmazta a székimondó lord Melchett szavait, mellyel Anglia előkelő zsidai önkénytelenül is elítélték Anglia Palesztina politikáját.

— **Az akkól kivégzés.** Palesztinai lapok nagy tudósításokban számolnak be az augusztusi zavar-gásokból kifolyólag halálra ítélt három arab kivégzéséről. A kivégzés az akkói börtönben ment végbe. Az arab templomokban, sőt a katolikus templomokban is megszólaltak a harangok. Az arab executive kétségbeesett kísérleteket tett még az utolsó pillanatokban is, hogy a kivégzést megakadályozza. Zsidó testületek is fordultak a palesztinai kormányhoz azzal a kéréssel, hogy a három arab halálos ítéletét életfogytiglani börtönre változtassák át. Ezek az erőfeszítések azonban hiábavalóknak bizonyultak. Az egyik kivégzett, Faud Hedjazi, a szafedi egészségügyi hivatal tisztviselője, a legborzalmasabb gyilkosságokat hajtotta valamenyitük között végre, annak idején. Hedjazi áldozatai, a szafedi mizrachí iskola egyik tanítója, Afriat és ennek családja voltak. A gyilkos a tanítónál tanult franciául, még a meggyilkoltatásának előnapján. A tanító halálra sebzett leánya ismerte föl néhány perccel halála előtt a kórházban.

— **Somré-Sabat kongresszus Berlin július 16.** A szombat védelmet szelgáló világszervezet központi irodája közli: A Somre-Sabat világszervezet berlini központja auguszt 24, 25 és 26-ára összehívta első rendes világkongresszusát. A kongresszus munkája különösen foglalkozni fog a szombat-tartó zsidóság szomorú világhelyzetével, mely az általános gazdasági válság nyomása alatt katasztrófálisá vált. A veszedelmes naptárreform, mely a szombat szentségét lényegében fenyegeti, külön lesz letárgyalva.

Szombatok-szombatja

AL JOLSON legszebb hangos filmje, amelyben énekel, beszél, sir és nevet A JAZZ ÉNEKES

A zsidó történelem, a zsidó fájdalom, öröm és bánat igen sok témát nyújtott eddig is a színpadnak. Ha figyelemmel kísérjük a színpadi irodalmat, a legmarkánsabb és a legmaradandóbb színművek, operák a zsidók életéből vannak merítve, ugymint a *Bölcs Náthan*, *Sylock*, *Zsidónő*, *Sába királynője*, *Sámson és Dellila*, *Bolygó zsidó*, *Sulamith*, *Bár-Kochba*, *Golem*, *Prófeta*, *Deborah* és ujabban ugy a színpadon mint a filmen az *Abris Rózsája*, valamint az új irány legelőkeltebb és a legszebb darabja a *Jazz énekes* (Szombatok szombatja). Ezt a művet Al Jolson a már világhírű filmszínész ragyogó művészete tette ugy színpadon, mint filmen olyan népszerűvé, hogy az egész világ mozgószínházaiban a *Jazz énekes* c. filmnek volt ezideig a legtöbb néző közönsége és ezzel a filmmel vettek be eddig legtöbb pénzt.

A *Jazz énekes* egy zsidó kántor családjának életét viszi színpadra olyan eredetiséggel és annyi színnel, hogy nincs olyan zsidó, aki ezt a filmet megnézi, hogy meg ne látna benne a zsidók fájdalmát, örömet és a zsidó hithez való ragaszkodás igazi gyözelmét.

Al Jolson a zsidó kántor fia, aki mint jazz énekes aratja sikereit, atyja utolsó kívánságára ebben a filmben elénekli a Jom-Kipurim előestjén a Kol-Nidré-t, majd az édes-anyjához énekel az „Anyámhoz c. dalt. Rabinowitz new-yorki főkántor a Jiszgádál gyászénekével indít meg bennünket, a darab kísérő zenéjé-képen zsidó zsoltárok bus melodiái festik alá nagyszerűen az egész mester-művet, amelyből a zsidó szív melegsége és szeretete tükröződik vissza. Elmondhatjuk, hogy ennél megatöbbat, grandiózusabbat sem színpadon, sem filmen még nem alkottak és az új hangos film technikájának köszönhetjük hogy mindezt eredetiben láthatjuk és élvezhetjük ebben a filmremekben. Nem szabad egy zsidónak sem elmulasztani a most kínálkozó alkalmat, hogy ezt az egy csokorba kötött műelvezetést meg ne nézze, épen ezért felhívjuk lapunk olvasó közönségét és Nagyvárad egész zsidó társadalmát, hogy a Jazz énekes filmet nézze meg annál is inkább, mert a Népünk szerkesztősége megegyezést létesített Parlaghy igazgatóval, hogy a Jazz-énekes c. film jövedelmének bizonyos százalékat borsai zsidó tüzkárosultak javára engedje át.

A Heyman Szinkör műsorán már ugyan találkoztunk ezzel a filmmel, amely akkor mint néma film került bemutatásra, most azonban hangos változatában teljesen ujszerű és megkapó kísérő zenéje és énekei folytán minden eddigi hangos filmét felülmul.

Apró hírek.

Jeruzsálem. Natánia colonián (Náthán Strauszról elnevezve) — mely földterület 2 évvel ezelőtt lett megvásárolva — eddig 20 házat építettek. A kolónia földterülete 3500 dunam. A letelepültek száma: 60. Minden letelepültre 20—25 dunam föld esik átlag, mely legnagyobb részt narancs fákkal van beültetve. Eddig egyelőre 1000 dunam van beültetve. Ezen kívül teigazdasággal és főzelék termesztésével foglalkoznak lakói.

Tel-Aviv. Bencion M. Usiel telavivi főrabbi, a Mizrahi Világorganizáció egyik érdemes vezetője a napokban ünnepli 50 éves születésnapját.

Jeruzsálem. Az elmúlt héten a kormányzó felkereste a Holttenger műveket, hol Novomeszky mérnök, Tulok őrnagy és Van Vriesland fogadták.

Berlin. Julius 1-én meghalt Glogau Moricz, 62 éves korában. Egyike volt, kinek rendkívüli érdemei voltak Berlin zsidó jóléti intézményeinek kiépítésében.

Jeruzsálem. A dohánytermelés, mely 1926-tól Judaeában jóformán el lett hanyagolva, a galiljai mezőgazdaság fontos ágának nőtte ki magát. Míg 1926-ban 250 dunam volt a galiljai kolóniákon dohánynyal bevetve, addig ma körülbelül 4000 dunam a dohánynyal bevetett földterület Galiliában. A Masperó Testvérek dohánygyára egyedül a Dohánytermelők szövetségétől körülbelül 25.000 kg. dohányt vásárolt.

Mexiko City. Mexiko vidékén egy rövid idő óta egy erős antiszemita áramlat mutatkozik.

New-York. Az amerikai cionista szervezet volt elnökét, Luis Lipskyt megválasztották a Judea Industrial Corporation elnökének. A Jewish-Theological Seminary of Amerika, Miss Henrietta Szoldot, 70 éves születésnapjára tiszteletbeli doktorrá akarja megválasztani.

Jeruzsálem. Boris Schatz tanár, az előkelő szobrász és festő, a Becalel iskola és muzeum megteremtője legközelebb az Egyesült-Államokba utazik, hol legújabb műveiből kiállítást rendez. Utazásának főcélja, hogy a Becalel intézményeknek fentartását biztosítsa.

Berlin. A rabbiszeminárium Dr. Hildesheimer Izraelről halála évfordulóján, július 30-án gyászünneppel fog megemlékezni.

Jeruzsálem. Junius hó 24-én egy arab delegáció felkereste Sir John Simpson és megbeszéléseket folytatott vele a bevándorlás és földvásárlási kérdésekről.

Moszkva. Az orosz kommunista párt központi bizottsága elutasította, hogy a baloldali Poale Zion régebbi 24 vezetőjét, — kik röviddel ezelőtt hagyták el nyíltan a cionizmust és kommunistáknak vallották magukat — a kommunista pártba felvehessék.

Jeruzsálem. A múlt hó végén a cypriusi kormány kereskedelmi delegációja érkezett Haifába. E hó elején hagyta el az országot.

Kovno. Dr. Zainius litván külügyminiszter egy nála megjelenő rabbiszövetségi delegációnak megígérte, hogy a Népszövetség keretébe érélyes akciót kezd, nehogy a naptárreform a szombat biztonságát és annak a zsidóság előtti szentségét zavarja.

Jeruzsálem. Egy olaszországi zsidó csoport Judeában, Cehwrath Haadamah elnevezés alatt telepet alapított és annak földjeit átadta a Keren-Kájemeth-nek.

Prága. Nyolc suhancot, kik 1928 augusztusában a preráni zsidó temetőben 40 sarkövet romboltak össze, a bíróság elítélte. Egyet közülök egy havi, kettő 3—3 heti, míg a többi 5—5 napi fogházra, két évi próbaidővel lettek megbüntetve. A hítközség a rombolás által 20.000 cseh korona kárt szenvedett.

Jeruzsálem. Junius 23-án érkezett Jeruzsálembe Dr. Gibbons Ádám az amerikai ismert író.

London. Weizmann felkereste a gyarmatügyi hivatalában Lord Passfieldet és megbeszélést folytatott vele a palesztinai politika aktuális kérdéseiről. Jól informált helyről ezen tárgyalásoknak nagy jelentőséget tulajdonítanak, annál is inkább, mert hat hét óta ez az első látogatása Weizmann-nak a gyarmatügyi hivatalba.

Jeruzsálem. Az utolsó három év alatt, a banánnal beültetett földterületek háromszorosra emelkedtek és 108.000 dunamot tesznek ki.

Tel-Aviv. Az idej tel-avivi építkezések a múlt évihez viszonyítva számszerű emelkedést mutatnak. 1929-ben a város vezetősége 134 engedélyt adott ki, 368 szoba és 80 üzlethelyiségnek, összesen 16927 négyzetméter területen való építkezésére. Ezen engedélyek mellett a meglévő épületek kibővítéseinek száma: 99 engedély mellett, 266 szoba, 15 üzlethelyiség, 5688 négyzetméteren. Az összépitkezés tehát az elmúlt évben: 634 szoba és 95 üzlet volt. Ezzel szemben 1930 első négy hónapjában 420 szoba és 70 üzlethelyiségre lett engedély kiadva, mi körülbelül 50 százalékos emelkedést mutat.

Riga. A legutolsó népszámlálás adatai szerint Lettlandban ma 94.600 zsidó él. 4.97 százaléka az az ősszlakoságnak.

Jeruzsálem. Julius 3-án egy 15 tagú társaság Rabbi Méir Berlin vezetése alatt a Machpela barlanghoz, a patriarkák sírjához zárandokolt el. Az augusztusi zavargások óta ugyanis nem jártak ott zsidók nagyobb csoportokban. A rendőrség nem ajánlta a kegyelettevést, de a társaság a sirokon kívül a chevrajni temetőt is meglátogatta s megállapította, hogy az augusztusi zavargások 9 áldozatának sírja fölé emelt sarkövet összetörték.

Moszkva. Jul 15. (ITA) A szovjetkormány foglalkozik azzal, hogy mindazon zsidóknak, kiknek nincs választói jogosultságuk és ennek megszerzésére nincs reményük, megkönnyíti Oroszországból való kivándorlását. Amennyiben ezen javaslat megvalósulna, úgy elsősorban a rabbik és a zsidó vallási rituálékkal foglalkozók, valamint egykori nagykereskedők vándorolhatnak majd Oroszországból ki. A zsidó kommunisták ellenzik ezen javaslatot, mely egyedül a zsidó választójog nélküliekre vonatkozik. Alapos kilátások vannak azonban a javaslat elfogadására.

Jeruzsálem. Néhány nappal ezelőtt tért vissza az első zsidó Hebronba.

Chikágo. A chikágóban bekövetkező választások alkalmából, az ismert népszerű bíró: József Sabbath demokratikus programmal polgármesternek lett jelölve ezen hatalmas város élére. Sabbath nagy népszerűsége tett szert mint válogatott vezető bíró. 16 évi bírói működése alatt 35.000 esetben mondott váloítéletet ki, míg 2400 esetben békét csinált a nála megjelent válni akaró házaspárak között. A sok nemzetiségű Chikágó nagytisztelője Sabbath bírónak, mivel az az angol, német, lengyel, orosz, cseh és zsidó nyelvet nagyszerűen bírja. Sabbath bíró ma 60 éves, 15 éves korában vándorolt ki Chikágóból Amerikába. 1887 óta van a bíróságnál.

כשר ORTH. כשר
AMSEL VENDÉGLŐ
Tulajdonos: STERN SÁMUEL
ORADEA, Piața Mihai Viteazul (Nagy piac-tér) 7.

Szenszki Miklós divatáruház
ORADEA, Sas passage
Harisnya, kezyü, fürdődresz, fehérneműk, nyakendők, bábé cikkek, csipkék, rövidárúk legolcsóbban és nagy választékban.

A legszebb !! Zománcfényű gallérokat
tisztítja a
KLEIN Gőzmosóda
Szent János ucca. 4.

Tenisz nadrág már 450 Lei
Férfi öltöny már 850 Lei
nagyválaszték nyári férfi és fiú ruhákban készen és mérték után,
MENDEL
ruhaáruház
Bulevardul Regele Ferdinand 3.

VEGYILEG tisztít mos vasal
férfi és női ruhákat
Fehérnemű, gallérmosást is váll
BORGOS Bazár épület
vegyiltisztító Színház oldal.

Új butorizlet! Nagyvárad **Új butorizlet!**
műasztalosok
Butoráruház
Piața Unirii (Szt. László-tér) 12. Holdas templom mellett. Teljes lakberendezések a legegyszerűbbtől a legkényelmesebb izléseket is kielégítően **termelési áron** (nem kereskedelmi áron) **Óriási választék!** Kedvező fizetési feltételekkel

I-ső rendű
FALI TÉGLA és CSERÉP
kapható saját igán hazaszállítva, heti vagy havi részletre is:
WASSERSTROM SÁNDOR
TÉGLA ÉS CSERÉPGYÁRÁBAN
Telep: { Str. Minerol 83 (közvetlen a csillagvárosi várnál mellett)
Iroda: Str. Rimanóczy 8.
Ugyanott 2 szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekkel ellátott beltelkes magánház, valamint háztelkes havi részletre előadók

Értesitem a mélyen tisztelt vásárlóközönséget, hogy a
Barna Jenő cég áruraktárát megvettem,
melynek **rendkívüli olcsó elárusítását** megkezdtem
Rákóczi-út 14. alatt az Apolló palota mellett.
Eladásra kerül: Több ezer méter selyem, szövet, grenadin, gyapju delain, vászon, damaszt, zefir, bársony, mosóáru stb. stb.
minden elfogadható árban!
Saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezze be.
SCHWARTZ
„VERSENYÁRUHÁZA”
Rákóczi-út 14.

Minden nagyobb városban
első-rangu tömegcikkek háztartásokba való bevezetésre keresünk intelligens beszerző aquizitort
Fix és jutalék megfelelő garancia mellett
Cim kiadóban.

Ha igazán jól akar étkezni, keresse fel a negyven éve fenálló országos hírt
GROSZ-féle orth. כשר vendéglőt
Oradea, Zöldfa-u. 10 szám alatt és Timișoara, Lloydstr. II. hol figyelmes kiszolgálás mellett a legjobb ételek és italok a legolcsóbban kaphatók.
Olcsó havi abonnam. Lakodalmak bankettek s egyéb alkalmak rendezését legelőnyösebben vállalják

Gabona-zsákok, vízmentesponyva, felvonóheveder
minden mennyiségben és minőségben legolcsóbban
SPITZER IZRAEL-nél (Zöldfa-ucca.)
TELEFON: Nyugagyak, napellenző rolletta és matrac vásznak dus választékban.
4-34.
Fióközlet: SATU-MARE.

GLÜCK ANTAL, Satu-Mare
STR. N. FILIPESCU 36.
Ajánlja elsőrendű autorizált
Rum, Likör és Cognac, gyártmányait legolcsóbb árban
valmint mindennemű gyömölcs aromákat és esszenciákat

A legelőkelőbb zsidó folyóirat az egész világon elismert
MULT ÉS JÖVŐ
Szerkesztője: Dr. PATAI JÓZSEF.
Minden egyes szám gazdagon illusztrált gyönyörű album.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI. Révay-u. 14.